

Dosarul nr. 2ra-435/2022
2-19104276-01-2ra-07042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (O. Dvornic)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Anton, I. Secrieru, V. Cotorobai)

DECIZIE

28 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx, reprezentate de avocatul Roman Crivenco,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Travertin Lux”, intervenienți accesorii Serghei Novicov, Societatea Comercială „Iunes Grup” Societate cu Răspundere Limitată, Nicolai Sapojnic cu privire la încasarea indemnizației unice și a despăgubirilor pentru pierderea întreținătorului, repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 14 mai 2019, Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx, reprezentate de avocatul Roman Crivenco, au depus cerere de chemare în judecată împotriva S.R.L. „Travertin Lux”, intervenient accesoriu Serghei Novicov cu privire la încasarea indemnizației unice pentru decesul lui Evgheni Sapojnic în mărime de 1 638 952 de lei, încasarea cu titlu de prejudiciu pentru pierderea întreținătorului a sumei de 651,40 de lei lunar începând cu data de 24.06.2016 și până la atingerea de către copil a vârstei de un an – 07 aprilie 2017, încasarea sumei de 1 435,8 de lei lunar începând cu data de 08 aprilie 2017 și până la 31.12.2017, încasarea sumei de 1 500 de lei lunar începând cu 01 ianuarie 2018 până la atingerea majoratului de către copil, încasarea din contul S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco și Xxxx a prejudiciului moral în mărime de 200 000 de lei ca urmare a decesului lui Evgheni Sapojnic în rezultatul accidentului de muncă, încasarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei.

În motivarea acțiunii au indicat că, la 19 septembrie 2015 a înregistrat căsătoria cu Evgheni Sapojnic, iar din căsătorie la xxxx s-a născut fiica Xxxx.

A menționat că, Evgheni Sapojnic a încheiat cu S.R.L. „Travertin Lux”

contractul individual de muncă nr. 77, în temeiul ordinului nr. 24c din 26 iulie 2016 fiind angajat în calitate de pietrar.

La 23 septembrie 2016, urmare a accidentului de muncă la S.R.L. „Travertin Lux”, soțul Evgheni Sapojnic a decedat.

Potrivit procesului-verbal nr. C-2016-PVA-118 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, întocmit de către persoanele împuternicite din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii s-a constatat conform pct. 8 că persoanele care au încălcat prevederile actelor normative din domeniul muncii sunt Evgheni Sapojnic și Serghei Novicov, ultimul angajat în cadrul S.R.L. „Travertin Lux ” în calitate de diriginte de șantier.

A relevat, că potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 499 și nr. 500 din 26 martie 2018 s-a stabilit că la data producerii accidentului nominalizat, dirigintele de șantier nu a respectat cuvenit cerințele pct. i) din Instrucția nr. 10 privind îndatoririle funcționale în domeniul securității și sănătății în muncă a conducătorului direct la locul de muncă, aprobată prin ordinul nr. 04-SSM din 15.05.2016.

Între nerespectarea de către dirigintele de șantier a S.R.L. „Travertin Lux” a tuturor cerințelor securității muncii prin neorganizarea în modul cuvenit a locului de muncă și producerea accidentului de muncă, există legătură directă.

La data producerii accidentului de muncă, între decuplarea centurii de siguranță a pietrarului Evgheni Sapojnic și consecințele survenite, este legătură directă (decesul acestuia).

Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 01 noiembrie 2018, Serghei Novicov a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 183 alin. (2) din Codul penal.

Ținând cont de prevederile art. 18 alin. (2) din Legea securității și sănătății în muncă nr.186 din 10.07.2008, și reieșind din salariu mediu zilnic a lui Evgheni Sapojnic, a solicitat încasarea de la S.R.L. „Travertin Lux” a indemnizației unice în mărime de 1 638 952 de lei calculată pentru 31 de ani compleți pe care ultimul nu i-a trăit până la vârsta de pensionare de 62 ani.

A indicat că, în vederea soluționării litigiului, la 03 aprilie 2019 s-a adresat cu cerere prealabilă către S.R.L. „Travertin Lux” cu solicitarea achitării indemnizației unice, însă prin răspunsul oferit pârâtul a refuzat plata indemnizației solicitate.

A menționat că, potrivit datelor de statistică, limita minimă de existență pentru anul 2016 în sate pentru copiii în vârstă de până la un an este de 651,40 de lei, de la 1-6 ani este de 1 435,8 de lei pentru anul 2017 și de 1 456,30 de lei începând cu anul 2018.

A relevat faptul, că pârâtul a refuzat neîntemeiat achitarea indemnizației unice, astfel incontestabil cauzând reclamantelor suferințe psihice suplimentare, lipsindu-i de posibilitatea de a se folosi de mijloacele cuvenite, soțul și tatăl copilului minor comun, fiind unicul întreținător al familiei, a simțit umilință, stare de neputință, disperare, așa cum în urma decesului soțului a rămas singură să întrețină copilul minor, iar adresările către pârât au fost neglijate.

A afirmat că, prejudiciul adus este ireparabil, așa cum nici efectele suferințelor de natură psihică care au fost suportate nu pot fi remediate, însă o compensație bănească în mărime de 200 000 de lei ar putea atenua aceste suferințe și efectele negative survenite.

La 05 mai 2020, reprezentatul reclamantelor, avocatul Roman Crivenco a

înaintat cerere de majorare a cuantumului pretențiilor din acțiune, solicitând încasarea de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco, Xxxx, a indemnizației unice pentru decesul lui Evgheni Sapojnic în mărime de 2 371 3209,65 de lei.

În motivarea cererii de majorare a cuantumului pretențiilor din acțiune a indicat că, cuantumul salariului mediu lunar pe țară pentru anul al cărui luni au fost incluse în calculul salariului anual și anume 2016, este de 5 084 de lei conform informației nr. 547 din 17 martie 2017 cu privire la mărimea salariului mediu lunar pe economie realizat în anul 2016.

Astfel, coeficientul individual de recalculare conform art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 278 din 11.02.1999 privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate angajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiilor de serviciu, este de 7 356,1 de lei / 5 084 de lei = 1,4469. Prin urmare suma curentă de compensare a pagubei conform art. 4 alin. b) din legea menționată este egală cu 2 371 399,65 de lei, calculată conform calculului: 1 638 952 de lei (indemnizația unică de deces) x 1,4469 (coeficientul individual de recalculare) = 2 371 399,65 de lei.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28 septembrie 2020 au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii S.C. „Junis Grup” S.R.L. și Nicolai Sapojnic (f.d. 203, vol. I).

Prin hotărârea din 26 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco și Xxxx a indemnizației unice pentru decesul lui Evgheni Sapojnic în mărime de 200 000 de lei.

S-a încasat de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Xxxx despăgubirea pentru pierderea întreținătorului pentru perioada 24.09.2016 - 07.04.2017 în mărime de 4 320,95 de lei, iar începând cu 08.04.2017 o despăgubire lunară în mărime de 1 000 de lei până la atingerea majoratului copilului minor Xxxx.

S-a încasat de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco și Xxxx prejudiciul moral în mărime de 30 000 de lei.

S-a încasat de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco cheltuielile de judecată formate din cheltuieli de citare prin intermediul executorului judecătoresc în mărime de 580 de lei.

S-a încasat de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 6 589,62 de lei.

În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de avocatul Roman Crivenco, în numele și interesele reclamantilor Irina Cuzmenco și Xxxx.

S-au admis apelurile declarate de pârâta S.R.L. „Travertin Lux” și de avocatul Rodica Pocaznoi în numele și interesele intervenientului accesoriu Serghei Novicov.

S-a modificat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 noiembrie 2020, prin micșorarea cuantumului indemnizației unice de la suma de 200 000 de lei la suma de 164 000 de lei, a cuantumului prejudiciului moral de la suma de 30 000 de lei la suma de 10 000 de lei și a taxei de stat, de la suma de 6 589,62 de lei, la suma de 5509,62 de lei.

În rest, hotărârea din 26 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a menținut.

La 26 februarie 2022 (prin intermediul poștei electronice), Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx, reprezentate de avocatul Roman Crivenco, au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, modificarea hotărârii instanței de fond în partea respingerii cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului au manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel și au menționat că, la adoptarea deciziei instanța de judecată nu a dat o apreciere corectă faptelor constatate, a apreciat arbitrar probele și nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

A susținut că instanța de apel a redus substanțial și fără o justificare plauzibilă mărimea indemnizației unice prevăzută expres de lege.

A menționat că suma indemnizației unice de deces a fost calculată în baza Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10 iulie 2008, în baza Raportului cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau a unei afecțiuni profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 513 din 11 august 1993, precum și a Legii privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate angajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiilor de serviciu nr. 278-XIV din 11 februarie 1999.

A indicat că în nici un act nu este indicat care este gradul de vinovăție a lui Evgheni Sapojnic în producerea accidentului de muncă și nu este clar cum instanța de apel a constatat gradul de vinovăție a lui Evgheni Sapojnic în mărime de 90%. Or, instanța de apel a stabilit un grad de vinovăție mai mare lui Evgheni Sapojnic decât a dirigintelui de șantier.

A menționat că suma prejudiciului moral încasat este neechitabilă și extrem de mică, neproportională suferințelor pricinuite.

La 07 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs depusă de Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx, reprezentate de avocatul Roman Crivenco, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 151, vol. II).

La 10 mai 2022 (data de pe plicul poștal), Serghei Novicov, reprezentat de avocatul Rodica Pocaznoi a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil și neîntemeiat și menținerea deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Colegiul reține că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 09 decembrie 2021, iar copia deciziei integrale a fost expediată în adresa participanților la proces la 26 ianuarie 2022 și respectiv 27 ianuarie 2022, prin intermediul poștei electronice și a oficiului poștal (f.d. 131, 132, vol. II).

Prin urmare, Colegiul consideră că recursul declarat la 28 februarie 2022 de Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx, reprezentate de avocatul Roman Crivenco, este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin încheierea din 06 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat admisibil recursul declarat de Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx, reprezentate de avocatul Roman Crivenco împotriva deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, și transmis Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție pentru a fi examinat în fond (f.d. 172, vol. II).

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Astfel, Colegiul lărgit a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate.

Verificând decizia din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului declarat de Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx, reprezentate de avocatul Roman Crivenco, casarea parțială a deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 26 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea încasării din contul S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco și Xxxx a indemnizației unice pentru decesul lui Evgheni Sapojnic, a prejudiciului moral și a taxei de stat, și în această parte a emite o nouă hotărâre, iar în rest, menținerea deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 26 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În temeiul articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanța de recurs este competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze, că nu va formula un răspuns

detaliat pentru fiecare argument al recursului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza García Ruiz vs. Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26; Moreira Ferreira vs. Portugalia (nr.2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag.84, 98).

Prin acțiunea înaintată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Travertin Lux”, intervenienți accesorii Serghei Novicov, Societatea Comercială „Iunes Grup” Societate cu Răspundere Limitată și Nicolai Sapojnic, Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx, reprezentate de avocatul Roman Crivenco, a solicitat încasarea de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco, Xxxx, a indemnizației unice pentru decesul lui Evgheni Sapojnic în mărime de 2 371 3209,65 de lei, încasarea cu titlu de prejudiciu pentru pierderea întreținătorului a sumei de 651,40 de lei lunar începând cu data de 24.06.2016 și până la atingerea de către copil a vârstei de un an – 07 aprilie 2017; încasarea sumei de 1 435,8 de lei lunar începând cu data de 08 aprilie 2017 și până la 31.12.2017, încasarea sumei de 1 500 de lei lunar începând cu 01 ianuarie 2018 până la atingerea majoratului de către copil, încasarea din contul S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco și Xxxx a prejudiciului moral în mărime de 200 000 de lei ca urmare a decesului lui Evgheni Sapojnic în rezultatul accidentului de muncă, încasarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 26 noiembrie 2020 a admis parțial acțiunea.

S-a încasat de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco și Xxxx a indemnizației unice pentru decesul lui Evgheni Sapojnic în mărime de 200 000 de lei.

S-a încasat de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Xxxx despăgubirea pentru pierderea întreținătorului pentru perioada 24.09.2016 - 07.04.2017 în mărime de 4 320,95 de lei, iar începând cu 08.04.2017 o despăgubire lunară în mărime de 1 000 de lei până la atingerea majoratului copilului minor Xxxx.

S-a încasat de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco și Xxxx prejudiciul moral în mărime de 30 000 de lei.

S-a încasat de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco cheltuielile de judecată formate din cheltuieli de citare prin intermediul executorului judecătoresc în mărime de 580 de lei.

S-a încasat de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 6 589,62 de lei.

În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, prin decizia din 09 decembrie 2021 a respins apelul declarat de avocatul Roman Crivenco, în numele și interesele reclamantilor Irina Cuzmenco și Xxxx.

S-au admis apelurile declarate de S.R.L. „Travertin Lux” și de avocatul Rodica Pocaznoi în numele și interesele intervenientului accesoriu Serghei Novicov.

S-a modificat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 noiembrie 2020, prin micșorarea cuantumului indemnizației unice de la suma de 200 000 de lei la suma de 164 000 de lei, a cuantumului prejudiciului moral de la suma de 30 000 de lei la suma de 10 000 de lei și a taxei de stat, de la suma de 6 589,62 de lei, la suma de 5 509,62 de lei.

În rest, hotărârea din 26 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

s-a menținut.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, decesul salariatului Evgheni Sapojnic a survenit în timpul îndeplinirii unei sarcini de muncă în cadrul raportului său de muncă cu angajatorul S.R.L. „Travertin Lux”, și anume la efectuarea lucrărilor la nivelul VI al construcției de pe str. Xxxx, gestionată de S.R.L. „Travertin Lux”.

Respectiv, în aceste condiții, a persistat obligația angajatorului S.R.L. „Travertin Lux”, de a-i asigura salariatului Evgheni Sapojnic condiții inofensive de muncă pe șantierul din str. Xxxx, ținând cont de specificul executării lucrărilor de construcție.

Instanța de apel a relevat că angajatorul S.R.L. „Travertin Lux” contestă doar existența vinovăției sale la producerea respectivului accident de muncă, care a cauzat decesul lui Evgheni Sapojnic.

Caracterul ilicit al faptei angajatorului constă în crearea unor condiții dăunătoare de muncă, în nerespectarea normelor de protecție a muncii și a cerințelor securității, în neasigurarea securității și igienei muncii. La caz, prin fapta ilicită a angajatorului S.R.L. „Travertin Lux” se înțelege fapta ilicită a salariatului S.R.L. „Travertin Lux” responsabil de domeniul securității și sănătății în muncă la obiectivele de construcție ale S.R.L. „Travertin Lux”, adică a lui Serghei Novicov, care insuficient a controlat respectarea cerințelor de securitate și sănătate în muncă la efectuarea lucrărilor de construcție la șantierul din str. Xxxx, fapt pentru care a și fost condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 183 alin. (2) din Codul penal, care prevede responsabilitatea penală anume pentru încălcarea de către o persoană cu funcție de răspundere a tehnicii securității, a igienei industriale sau a altor reguli de protecție a muncii, dacă această încălcare a provocat decesul unei persoane.

Astfel, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a admis pretenția înaintată de reclamantele Irina Cuzmenco și Xxxx cu privire la încasarea din contul S.R.L. „Travertin Lux” a indemnizației unice pentru deces, însă instanța de apel a considerat că suma încasată de instanța de fond, în cuantum de 200 000 de lei este greșită or, reieșind din conținutul procesului-verbal nr. C-2016-PVA-118 privind cercetarea accidentului de muncă mortal din 04 noiembrie 2016 s-a indicat că angajatul Evgheni Sapojnic, a decuplat centura de siguranță și a început să urce la etaj prin golul ferestrei amplasat la jumătatea schelei, adică prin locul nedestinat pentru aceasta, punând în pericol sănătatea și viața sa personală, astfel încălcând prevederile pct. 4 subpct. 2 din Instrucțiunea privind securitatea și sănătatea în muncă pentru montator piatră (pietrar) nr. 24 potrivit căruia pietrarul este obligat să utilizeze echipamentul individual de lucru și echipamentul individual de protecție (centura de siguranță, mănușile etc.) din dotare corespunzător scopului pentru care a fost acordat, precum și casca de protecție dacă este cazul, precum și pct. 15, potrivit căruia sunt interzise urcarea și coborârea muncitorilor direct de pe podinile schelei la nivelele de sus sau jos, sau urcarea la etaj prin golurile ferestrelor prin agățare de elementele metalice ale schelei. Urcarea și coborârea vor fi făcute pe scări, prin golul special rezervat pentru acestea, fixându-se bine la partea superioară.

Totodată, s-a constatat, că Serghei Novicov, dirigintele de șantier, angajat al S.R.L. „Travertin Lux”, prin faptul că nu a urmărit dotarea locului de muncă din subordine cu mijloace de protecție colectivă necesare și menținerea lor într-o stare corespunzătoare de funcționalitate, s-au încălcat prevederile pct. i) din Instrucțiunea privind îndatoririle funcționale în domeniul securității și sănătății în muncă a

conducătorului direct a locului de muncă nr. 10.

Astfel, corelând circumstanțele expuse cu normele legale, prin proces-verbal din 04 noiembrie 2016 al Inspectoratului de Stat al Muncii, s-a constatat atât vinovăția angajatului Evgheni Sapojnic, cât și a dirigintelui de șantier, Serghei Novicov în calitate de responsabil al angajatorului, S.R.L. „Traverti Lux” purtând răspundere pentru faptele acestuia în condițiile art. 1403 alin. (1) din Codul civil, în vigoare la data producerii faptului juridic, inclusiv fiind responsabil și de repararea prejudiciului cauzat.

În acest context, instanța de apel a considerat necesar de a micșora cuantumul indemnizației, ținând cont de gradul de vinovăție atât a angajatului Evgheni Sapojnic, care este apreciat de instanța de apel în cuantum de 90%, cât și gradul de vinovăție al angajatorului S.R.L. „Travertin Lux”, în cuantum de 10%, situație determinată de constatările autorității competente în procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă, act administrativ care nu a fost contestat de părți și care produce efecte juridice, inclusiv pentru instanțele de judecată.

Prin urmare, instanța de apel a dispus încasarea indemnizației unice pentru decesul lui Evgheni Sapojnic în mărime de 164 000 de lei, calculate potrivit formulei $52\ 869,426 \times 31 \text{ ani} = 1\ 638\ 952,21 \times 10\%$, ca fiind rezonabilă în raport cu cele constatate și cu gradul de vinovăție a părților responsabile de producerea accidentului de muncă.

În altă ordine de idei, Colegiul a considerat justă soluția primei instanțe privind încasarea în beneficiul Xxxx din contul S.R.L. „Travertin Lux”, a sumei de 4 320,95 de lei, cu titlu de despăgubire pentru pierderea întreținătorului pentru perioada 24.09.2016 - 07.04.2017, iar începând cu 08.04.2017 a despăgubirii lunare în mărime de 1 000 de lei până la atingerea majoratului copilului minor Xxxx or, la momentul decesului Evgheni Sapojnic avea la întreținere copilul minor Xxxx.

Cu referire la pretenția înaintată de Irina Cuzmenco și Xxxx cu privire la încasarea prejudiciului moral, instanța de apel a reținut că, la acordarea satisfacției echitabile, scopul instanței de judecată nu este unul punitiv, ci mai curând unul reparatoriu și preventiv. Finalitatea constatării și determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacții echitabile menite să atenueze suferințele victimei.

În această privință, instanța de apel a reținut că Irina Cuzmenco cu certitudine a suportat suferințe psihice extraordinare, având în vedere modul în care a decedat Evgheni Sapojnic și vârsta acestuia.

În aceste condiții, Colegiul a considerat că instanța de fond corect a constatat existența obligației S.R.L. „Travertin Lux” de a repara prejudiciul moral cauzat Irinei Cuzmenco și Xxxx, considerând însă că compensația stabilită de instanța de fond, în sumă de 30 000 de lei este excesivă. Or, la capitolul descris instanța de apel la fel a reieșit din gradul de vinovăție a persoanelor responsabile de producerea accidentului de muncă potrivit constărilor anterioare și, ținând cont de gradul de vinovăție a angajatului și a angajatorului pentru fapta produsă, cuantumul prejudiciului moral a dispus să fie micșorat până la suma de 10 000 de lei, păstrând un raport rezonabil de proporționalitate cu prejudiciul moral suferit.

Totodată, instanța de apel a considerat necesar de a modifica cuantumul cheltuielilor de judecată.

Inițial, Colegiul reține că, pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecății.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanțelor de judecată privind încasarea în beneficiul Xxxx din contul S.R.L. „Travertin Lux”, a sumei de 4 320,95 de lei, cu titlu de despăgubire pentru pierderea întreținătorului pentru perioada 24.09.2016-07.04.2017, iar începând cu 08.04.2017 o despăgubire lunară în mărime de 1 000 de lei până la atingerea majoratului copilului minor Xxxx or, la momentul decesului Evgheni Sapojnic avea la întreținere copilul minor Xxxx, născută la xxxx.

Referitor la pretenția cu privire la încasarea indemnizației unice pentru decesul lui Evgheni Sapojnic, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Din materialele cauzei rezultă că, Evgheni Sapojnic a fost angajat în calitate de pietrar-zidar la S.R.L. „Travertin -Lux”, fapt confirmat prin ordinul nr. 24-C din 26.07.2016 cu privire la încadrare precum și potrivit contractului individual de muncă nr. 77.

La 23 septembrie 2016, în timpul executării obligațiilor de serviciu, care i-au fost puse în sarcină de către conducerea S.R.L. „Travertin-Lux”, Evgheni Sapojnic, care este soțul reclamantei Cuzmenco Irina, a decedat.

La 04 noiembrie 2016, de către Inspectoratul de Stat al Muncii a fost întocmit procesul-verbal nr. C-2016-PVA-118 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, potrivit căruia s-a stabilit că accidentul mortal, suferit la 23 septembrie 2016 de către Sapojnic Evgheni, pietrar, a avut loc în urma căderii de pe schelele de la etajul șase.

Totodată, prin pct. 8 al procesului-verbal s-a constatat persoanele care au încălcat prevederile actelor legislative și altor acte normative din domeniul muncii, astfel fiind indicate:

1) Evgheni Sapojnic, pietrar, angajat al S.R.L. „Travertin Lux”, care fără a constata factorii de risc sub a căror influență se afla, decupând centura de siguranță a început să se urce la etaj prin locul nedestinat pentru aceasta, punând în pericol sănătatea și viața sa personală, prin ce s-au încălcat prevederile pct. 4 și subpct. 2); 15 din Instrucțiunii de securitate și sănătate în muncă pentru montator piatră (pietrar) nr. 24.

2) Serghei Novicov, diriginte de șantier, angajat al S.R.L. „Travertin Lux”, care nu a urmărit dotarea locului de muncă din subordine cu mijloace de protecție colectivă necesare și menținerea lor într-o stare corespunzătoare de funcționalitate, prin ce s-au încălcat prevederile pct. i) din instrucțiunea de îndatoriri funcționale în domeniul securității și sănătății în muncă a conducătorului direct a locului de muncă nr. 10.

În procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă s-a făcut referire la instrucțiunea de îndatorii funcționale în domeniul securității și sănătății în muncă a conducătorului direct de locului de muncă nr. 10, potrivit căreia conducătorul direct al locului de muncă (inginer-șef, șef de secție, atelier, sector, formație, brigadă, echipă sau alt tip de comportament organizatoric) răspunde cel puțin administrativ pentru felul în care se realizează activitatea de prevenire în sectorul subordonat, implicit pentru orice abatere de la actele legislative și normative de securitate și sănătate în muncă, fără excepție, relative la toate elementele sistemului de muncă pe care îl organizează și conduce. Funcția acestuia va fi de realizare a deciziei respective de îndeplinire a următoarelor obligații: i) să urmărească dotarea locurilor de muncă din

subordinea cu mijloace de protecție colectivă necesare și menținerea lor într-o stare corespunzătoare de funcționalitate.

Prin urmare reieșind din conținutul Instrucțiunii de securitate și sănătate în muncă pentru montor piatră (pietrar) nr. 24 la pct. 4, anexă la cauză, fiind indicat că pietrarul este obligat să utilizeze echipamentul individual de protecție (centura de siguranță, mănușile, etc.) din dotare corespunzător scopului pentru care a fost acordat, precum și casca de protecție dacă este cazul, iar la pct. 15 al instrucțiunii menționate fiind menționat că se interzice urcarea și coborârea muncitorilor direct de pe podelele schelei la nivelele de sus sau jos, sau urcarea la etaj prin golurile ferestrelor prin agitarea de elemente metalice ale schelei. Urcarea și coborârea va fi făcută pe scări prin golul special rezervat pentru aceasta, fixându-se bine la partea superioară.

De asemenea din materialele dosarului penal reiese că la data producerii accidentului nominalizat careva nerespectări a regulilor de protecție a muncii de către specialistul securitate și sănătate a în muncă nu sunt prezente.

Prin sentința Judecătorei Chișinău din 01 noiembrie 2018, Serghei Novicov a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 183 alin. (2) din Codul penal, ultimul fiind angajat al S.R.L. „Travertin Lux”, în calitate de diriginte de șantier.

Colegiul reține că, în conformitate cu art. 18 alin. (2) din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10 iulie 2008, în caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională repară prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta, în modul și în mărimea stabilită de lege, și, în plus, le plătește, din contul mijloacelor proprii, o indemnizație unică, luând-se ca bază salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit până la vârsta de 62 de ani, dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale.

Conform pct. 1 din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 513 din 11 august 1993, întreprinderile organizațiile și instituțiile, indiferent de formele lor de proprietate și de activitate economică, în conformitate cu legislația Republicii Moldova poartă răspundere materială pentru prejudiciile cauzate angajaților de accidente de muncă sau afecțiunile profesionale.

În afară de despăgubire, care se efectuează în modul stabilit de lege, întreprinderea este obligată, conform art. 18 al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10 iulie 2008, să plătească o indemnizație unică. Aici, se impune precizarea că pct. 2 din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 513 din 11 august 1993, statuează că întreprinderea este scutită de plata indemnizației unice, prevăzute de legislația în vigoare, dacă dovedește că accidentul de muncă sau afecțiunea profesională nu-i poate fi imputată.

Potrivit pct. 3 lit. a) din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005, prin

accident de muncă se înțelege un eveniment care a produs vătămarea violentă a organismului salariatului (leziune, stres psihologic, electrocutare, arsură, degerare, asfixiere, intoxicație acută, leziuni corporale provocate de insecte și animale, de calamități naturale etc.), ca urmare a acțiunii unui factor de risc (însușire, stare, proces, fenomen, comportament) propriu unui element al sistemului de muncă (executant, sarcini de muncă, mijloace de producție, mediu de muncă) și care a condus la pierderea temporară sau permanentă a capacității de muncă ori la decesul salariatului, survenit în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau obligațiilor de serviciu.

La caz, Colegiul relevă că decesul salariatului Evgheni Sapojnic a survenit în timpul îndeplinirii unei sarcini de muncă în cadrul raportului de muncă cu angajatorul S.R.L. „Travertin Lux”, și anume la efectuarea lucrărilor la nivelul VI al construcției din str. Xxxx, gestionată de S.R.L. „Travertin Lux”

Respectiv, în aceste condiții, a fost obligația angajatorului S.R.L. „Travertin Lux”, de a-i asigura salariatului Evgheni Sapojnic condiții inofensive de muncă pe șantierul de pe str. Xxxx, ținând cont de specificul executării lucrărilor de construcție.

Colegiul reține că, potrivit Raportului de expertiză nr. 499-500 din 26 martie 2018, întocmit de către Centrul Național de Expertize judiciare, s-a concluzionat că accidentul produs la 23 septembrie 2016 pe teritoriul S.R.L. „Travertin Lux” din mun. Chișinău poate fi calificat „accident de muncă”, deoarece vătămarea accidentatului Evgheni Sapojnic, ce a condus la decesul acestuia a survenit în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă.

Totodată, din același raport de expertiză, rezultă că cauza ce a determinat nemijlocit accidentul de muncă produs la 23 septembrie 2016 pe teritoriul S.R.L. „Travertin Lux” din mun. Chișinău, este neorganizarea și desfășurarea la modul cuvenit a lucrărilor de montare a plăcilor de piatră pe peretele fațadei. La data producerii accidentului nominalizat, dirigintele de șantier nu a respectat la modul cuvenit cerințele pct. i) din Instrucția nr. 10 de îndatorii funcționale în domeniul securității și sănătății în muncă a conducătorului direct a locului de muncă, aprobat prin Ordinul nr. 04-SSM din 16.05.2016.

Colegiul accentuează, că răspunderea pentru prejudiciul cauzat salariatului de către angajator prin deces ca urmare a accidentului de muncă este o răspundere delictuală, care trebuie să conțină în sine următoarele condiții generale: existența unei fapte ilicite, adică o acțiune sau inacțiune care are ca rezultat încălcarea drepturilor subiective sau a intereselor legitime ale unei persoane; existența unui prejudiciu care constă în rezultatul sau efectul negativ suferit de o persoană prin deces datorită faptei ilicite săvârșite de o altă persoană, pentru care persoana este ținută să răspundă; legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, adică prejudiciul cauzat sănătății să fie o consecință a faptei ilicite; și existența vinovăției persoanei care a săvârșit fapta ilicită.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evidențiază, că instanțele ierarhic inferioare corect au stabilit că, caracterul ilicit al faptei angajatorului constă în crearea unor condiții dăunătoare de muncă, în nerespectarea normelor de protecție a muncii și a cerințelor securității, în neasigurarea securității și igienei muncii.

La caz, prin fapta ilicită a angajatorului S.R.L. „Travertin Lux” se înțelege fapta ilicită a responsabilului de domeniul securității și sănătății în muncă la obiectivele de

construcție ale S.R.L. „Travertin Lux”, și anume a lui Serghei Novicov, fiind un angajat al S.R.L. „Travertin Lux”, insuficient a controlat respectarea cerințelor de securitate și sănătate în muncă la efectuarea lucrărilor de construcție la șantierul de pe str. Xxxx, pentru care faptă a și fost condamnat în baza art. 183 alin. (2) din Codul penal, care prevede responsabilitatea penală anume pentru încălcarea de către o persoană cu funcție de răspundere a tehnicii securității, a igienei industriale sau a altor reguli de protecție a muncii, dacă această încălcare a provocat decesul unei persoane.

Colegiul reține că, în conformitate cu pct. 6 din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 513 din 11 august 1993, în cazul când decesul angajatului a survenit în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, primesc indemnizația unică în părți egale persoanele care, în conformitate cu legislația în vigoare, beneficiază de dreptul la repararea prejudiciului cauzat.

Conform pct. 14 din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 513 din 11 august 1993, dacă angajatul, căruia i s-a stabilit pierderea capacității de muncă ori care a decedat în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, are o vechime în muncă mai mică de doi ani calendaristici, pentru calcularea salariului mediu anual câștigul lui real pe întreaga perioadă de muncă se împart la numărul zilelor lucrate, iar salariul mediu zilnic obținut se înmulțește cu numărul zilelor lucrătoare din 12 luni complete, premergătoare pierderii capacității de muncă sau decesului, cauzate de accidentul de muncă sau afecționarea profesională.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanțele de judecată corect au admis pretenția înaintată de reclamantele Irina Cuzmenco și Xxxx cu privire la încasarea din contul S.R.L. „Traverti Lux” a indemnizației unice pentru deces, însă Colegiul consideră că suma dispusă spre încasare de instanța de apel, în cuantum de 164 000 de lei este greșită, din următoarele considerente.

La caz, Colegiul reține că instanțele de judecată corect au stabilit că, reieșind din conținutul procesului-verbal nr. C-2016-PVA-118 privind cercetarea accidentului de muncă mortal din 04 noiembrie 2016 s-a indicat, că angajatul Evgheni Sapojnic, a decuplat centura de siguranță și a început să urce la etaj prin golul ferestrei amplasat la jumătatea schelei, adică prin locul nedestinat pentru aceasta, punând în pericol sănătatea și viața sa personală, astfel încălcând prevederile pct. 4 subpct. 2 din Instrucțiunea de securitate și sănătate în muncă pentru montator piatră (pietrar) nr. 24 potrivit căruia pietrarul este obligat să utilizeze echipamentul individual de lucru și echipamentul individual de protecție (centura de siguranță, mănușile etc.) din dotare corespunzător scopului pentru care a fost acordat, precum și casca de protecție dacă este cazul, precum și pct. 15, potrivit căruia sunt interzise urcarea și coborârea muncitorilor direct de pe podinile schelei la nivelele de sus sau jos, sau urcarea și coborârea prin golurile ferestrelor prin agățare de elementele metalice ale schelei. Urcarea și coborârea vor fi făcute pe scări, prin golul special rezervat pentru acestea, fixându-se bine la partea superioară.

Totodată, s-a constatat, că Serghei Novicov, diriginte de șantier, angajat al S.R.L. „Travertin Lux”, care nu a urmărit dotarea locului de muncă din subordine cu mijloace de protecție colectivă necesare și menținerea lor într-o stare corespunzătoare de funcționalitate, prin ce s-au încălcat prevederile pct. i) din instrucțiunea de îndatoriri funcționale în domeniul securității și sănătății în muncă a conducătorului direct a locului de muncă nr. 10.

Potrivit pct. 15 al Hotărârii Guvernului nr. 513 din 11.08.1993 se reglementează, că dacă accidentul de muncă, ce a cauzat pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului, s-a produs nu numai din vina întreprinderii, ci și ca urmare a imprudenței accidentatului, se aplică răspunderea mixtă. În cazul acesta cuantumul indemnizației unice prevăzute de punctele 7 și 8 ale prezentului Regulament se micșorează în dependență de gradul de vinovăție al accidentatului în producerea accidentului de muncă. Pentru plata indemnizației unice se stabilește gradul de vinovăție a accidentatului în modul prevăzut de legislație pentru repararea prejudiciilor materiale pricinuite angajatului în accidentul de muncă.

La caz, prin procesul-verbal din 04 noiembrie 2016 al Inspectoratului de Stat al Muncii, s-a constatat atât vinovăția angajatului Evgheni Sapojnic, dar și a dirigintelui de șantier, Serghei Novicov, în calitate de responsabil al angajatorului, S.R.L. „Traverti Lux” purtând răspundere pentru faptele acestuia în condițiile art. 1403 alin. (1) din Codul civil în vigoare la data producerii faptului juridic, inclusiv fiind responsabilă și de repararea prejudiciului cauzat.

În acest context, Colegiul judiciar consideră că instanța de apel eronat a micșorat cuantumul indemnizației și eronat a apreciat gradul de vinovăție a angajatului Evgheni Sapojnic, în cuantum de 90% și gradul de vinovăție al angajatorului S.R.L. „Travertin Lux”, în cuantum de 10% or, ținând cont de constatările autorității competente în procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă, act administrativ care după cum a stabilit instanța de apel, nu a fost contestat de părți și care produce efecte juridice, Colegiul consideră necesar de a aprecia gradul de vinovăție a angajatului Evgheni Sapojnic în cuantum de 50% și a angajatorului SRL „Travertin Lux”, în cuantum de 50%.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va dispune încasarea indemnizației unice pentru decesul lui Evgheni Sapojnic în mărime de 819 476,103 de lei, calculate potrivit formulei, salariul mediu anual a defunctului 52 869,426 de lei x 31 ani = 1 638 952,21 de lei x 50 %, ca fiind rezonabilă în raport cu cele constatate și cu gradul de vinovăție a părților responsabile de producerea accidentului de muncă.

Cu referire la pretenția înaintată de Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx, reprezentate de avocatul Roman Crivenco cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 200 000 de lei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Art. 1423 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la data 01.03.2019), prevede că mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Art. 1423 alin. (2) din Codul civil (în redacția până la data 01.03.2019),

stipulează că, caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Colegiul reține că, prejudiciul moral solicitat de către reclamantă în sumă de 200 000 de lei nu este justificat ca quantum. Or, unul din criteriile principale de apreciere a mărimii prejudiciului moral este criteriul echității, potrivit căruia echivalentul bănesc trebuie să prezinte o justă despăgubire care să nu constituie o sumă excesivă pentru autorul daunei, nici venituri nejustificative pentru persoana lezată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel eronat a apreciat prejudiciul moral cauzat în sumă de 10 000 de lei or, cu certitudine sa stabilit că Irina Cuzmenco și Xxxx au suportat suferințe psihice extraordinare, având în vedere modul în care a decedat Evgheni Sapojnic și vârsta acestuia.

Amintirile acestei tragedii au transformat viața reclamantelor într-o suferință psihică amplă și continuă or, Irina Cuzmenco, a fost privată de a împărtăși bucuria creșterii și educării Xxxx de către tatăl acesteia, cât și a fost lipsită de sprijinul pe care Evgheni Sapojnic i-ar fi acordat. La fel, Xxxx nu-și va mai putea realiza niciodată dreptul de a fi întreținută, protejată și educată de către tatăl său.

În aceste condiții, Colegiul consideră necesar de a încasa prejudiciul moral în mărime de 50 000 de lei.

În ceea ce privește încasarea cheltuielilor de judecată, Colegiul punctează următoarele.

Conform art. 94 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții.

În cazul mai multor reclamanți sau pârâți, aceștia sînt obligați să compenseze cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, în funcție de interesul fiecăruia ori de caracterul litigiului dintre ei. Dacă unul dintre coparticipanți a utilizat mijloace speciale de apărare judiciară, ceilalți nu sînt responsabili de cheltuielile lui.

Prevederile alin. (1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

Dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărîrea atacată sau pronunță o nouă hotărîre, instanța ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

Conform art. 98 din Codul de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proporțional părții admise din acțiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

În caz de respingere a acțiunii, cheltuielile de judecare a cauzei suportate de instanță, precum și taxa de stat, se încasează la buget de la reclamant dacă acesta nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Dacă acțiunea a fost admisă parțial, iar pîrîtul este scutit de plata cheltuielilor de judecată, cheltuielile de judecare a cauzei suportate de instanță se încasează la buget de la reclamant, dacă acesta nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată, proporțional părții respinse din acțiune.

Prin hotărîre judecătorească, decizie a instanței de apel sau decizie a instanței de recurs se dispune în mod obligatoriu încasarea cheltuielilor suportate de instanța de judecată de la partea care a pierdut procesul. Cuantificarea acestora se face conform unei metodologii aprobate prin hotărîre de Guvern. Dacă procesul a încetat conform art.265 lit.a), b), e) și h) sau cererea a fost scoasă de pe rol conform art.267 lit.a), d)–h), k) și k¹) prin încheierea respectivă, instanța dispune în mod obligatoriu încasarea cheltuielilor suportate de instanța de judecată de la reclamant.

În corespundere cu art. 87 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, valoarea acțiunii se determină din suma totală a obligațiilor de plată pe un an – în acțiunile pentru plata pensiei de întreținere, iar potrivit art. 3 lit. k) din Legea taxei de stat, nr. 1216-XII din 03.12.1992, pentru cererile de recurs taxa de stat constituie 50% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, sau altei cereri (plîngerii), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 50% din taxa calculată din suma contestată.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va dispune încasarea de la S.R.L. „Travertin Lux” la bugetul de stat a taxei de stat în mărime de 25 173,91 de lei or, reclamanta/intimată a fost scutită, în temeiul Legii, de la plata taxei de stat la înaintarea acțiunii.

Ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că a examinat principalele întrebări juridice puse în prezenta cauză și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate în recursul declarat de către Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx, reprezentate de avocatul Roman Crivenco, cu privire la fondul cauzei civile.

Acestea, în esență, nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz (a se vedea cauza Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs. România (Marea Cameră), hotărârea 17 iulie 2014, § 156).

Din cele enunțate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de către Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx, reprezentate de avocatul Roman Crivenco și de a casa parțial decizia din 09 decembrie 2021 Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea încasării din contul S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco și Xxxx a indemnizației unice pentru decesul lui Evgheni Sapojnic, a prejudiciului moral și a taxei de stat, în rest, cu menținerea deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 26 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx, reprezentate de avocatul Roman Crivenco.

Se casează parțial decizia din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Cuzmenco, în interes personal și în numele minorei Xxxx împotriva Societății cu Răspundere

Limitată „Travertin Lux”, intervenienți accesorii Serghei Novicov, Societatea Comercială „Iunes Grup” Societate cu Răspundere Limitată și Nicolai Sapojnic cu privire la încasarea indemnizației și a despăgubirilor pentru pierderea întreținătorului, repararea prejudiciului moral, în partea încasării indemnizației unice pentru decesul lui Evgheni Sapojnic, a prejudiciului moral și a taxei de stat, și în această parte se emite o nouă hotărâre prin care:

Se încasează de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco și Xxxx indemnizația unică pentru decesul lui Evgheni Sapojnic în mărime de 819 476,10 (opt sute nouăsprezece mii patru sute șaptezeci și șase lei 10 bani) de lei.

Se încasează de la S.R.L. „Travertin Lux” în beneficiul Irinei Cuzmenco și Xxxx prejudiciul moral în mărime de 50 000 (cincizeci mii) de lei.

Se încasează de la S.R.L. „Travertin Lux” la bugetul public taxa de stat în mărime de 25 173,91 (douăzeci și cinci mii una sută șaptezeci și trei lei 91 bani) de lei.

În rest, se menține decizia din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Dumitru Mardari

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Victor Burduh